

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben háshoz hordva:	
Egész évre	20 kor
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
kedd utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczka-utca 2.

A szerkesztőség köziratok visszaszedésén
vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, október 24.

Hadüzenet.

A hivatalos lap első oldala már közli a Fejérváry-kormány támadását az alkotmányvédő koalíció ellen. Ez a háboru bejelentése: az első aranyeső.

Kezdődik a megyék nyakára telepített főispánok kinevezésével. Szapáry Pál gr. lett fiumei kormányzó. Vásárhelyi Béla a köztisztviseltek örvendett Urbán Iván helyébe Arad megyébe, Teleki László gróf Kolozsmegyébe ment Fejérváry és Kristóffy balkezének. Az országnak hazafiaságban példát adott Pest megye nemes lelkesedésének letörésére Tahy István kamarás vállalkozott, — Szatmármegyébe pedig a vármegye által törvényszegése miatt felfüggesztett Nagy László alispánt nevezték ki főispánnak, csak azért is.

A felmentett hazafias főispánok, ne hogy kurucz kedvük kerekedjék, flastro mot kapnak: Urbán Iván és Béli Ákos gróf, a volt kolozsmegyei főispán a Szent István rend kiskeresztjét kapták.

Jön aztán egy kis pikantéria. Fejérváry ajánlatára a király nemrég kihallgatásra rendelte magához Csáky Albin grófot, a főrendiház elnökét. Csáky meg is jelent. Hogy mit mondott, azt természetesen nem tudjuk, de tény, hogy azután következett az ellenzék vezéreinek sarkantyupengés mellett átadott ultimátum. Most a király Hertelendy Lászlót, Csáky vejét kinevezte közalapítványi ügyésznek,

merőben fölösleges, új állásba, a VI. fizetési osztályba sorozás mellett.

Következnek szép czimek, jelleg nélkül. Irinyi Csaba járásbíró czimzetes táblabíró, Gerster Miklós, Péterffy Zoltán, Loda Rezső iparfelügyelő czimzetes főfelügyelő lettek, Bibel János királyi tanácsosi czimet, ifj. Keller István arany érdemkeresztet kapnak.

Mindezekre a kitüntetésekre természetesen utólag kell érdemeket szerezni.

Végül apróbb betűkkel jön egy érdekes legkegyelmesebb kinevezés. Vészi (Weisz) József miniszteri tanácsos lett. Mint olyan, beosztatott a miniszterelnökséghez s a sajtóosztály főnöke lett, kicsinyke utóda nagy elődöknek.

Berczik Árpád, a kiváló író utóda — Vészi József.

Vészi lapjának tegnapi számában bucsuzik el a közönségtől. Mikor visszatérte szerinte dicsőséggel befutott újságírói pályájára, egy elvet fedez fel, a melyhez mindig hü maradt? az általános választói jog elvét. Mikor pedig a közönség tekint vissza Vészi elveire, ebben a tarka-barka hosszú sorozatban még az általános választói jogot sem fedezi fel állandó elvéként.

Felfedez valami mást.

Oh, azok a szép idők, mikor Széll Kálmánt megoperálták és Vészi ur vezércziket irt a miniszterelnöki pattanásból kifakadt drága harmatcseppekről! Mily állandó és rendületlen szabadelvű vala a tb. miniszteri tanácsos ur! Ellenben nyoma sincs annak, hogy az általános választói

jogról csak mukkant volna is; édelgett a különtéle harmatcseppek s egyéb harmatosságok üdítő hatása alatt.

Ment Széllért tüzőn-vizen keresztül, mig meg nem bukott. Következett Héderváry és Tisza, a kik a hiú Széll által osztott sajtó szubvenziókat kegyetlenül beszüntették. Hogy feljajdult a tb. miniszteri tanácsos ur! Lón egyszerre haragos kurucz, legmegengesztelhetlenebb ellenzéki. Belekerült neve a hivatalos lapba is: az árverési hirdetések közé. Annál haragosabb hazafias vezércziket jöttek (V.) jegy alatt a Budapesti Naplóban. De az általános választói jognak nyomát is hiába keressük.

És ime, egyszerre milyen fordulat! Széll harmatcseppeinek troubadourjából méltóságos tb. miniszteri tanácsos lett. A hivatalos lap utolsó oldaláról az elsőre került, a bírósági végrehajtó helyett Kristóffy kézbesít neki legkegyelmesebb kinevezést. Adósságaiért nem perlik, nem licitálják. Jól megérdemlendő hivatalba jutott. És most jut eszébe felfedezni, hogy hiszin őt az a közvélemény emelte föl, mely benne látja az általános szavazati jog apostolát.

Közvélemény? Nem a. Csak Kristóffy és Fejérváry. Apostol? Nem a. Csak alkalmi utazó, aki utazik harmatcseppben is, választói jogban is, mikor melyik célérányosabb.

Egyébként pedig úgy hirlük, hogy a miniszterelnök hadjáratot tervez a sajtó ellen. No és 1849-ben is magyarok voltak

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Nyaralás után.

Irta: Tyll János.

Mikor Józsiék Abáziából hazaértek, már jól előre haladt az ős. Kihaló félben volt a természet. A felrakott téli ablakokon a bágyadt őszi napsugarak lágyan törtek meg, s hullámosan verődtek vissza. A virágos kertből nem szállt mámorító illat . . . Még csak egy virág nyíllott ott, az ős virága, a szép őszirozsa.

Józsi kiment a kertbe megnézni kedves virágait és mintha valami kegyetlen ember leforrázta volna azokat, szárazak voltak, elnyitott minden, csak az őszirozsa fogadta busan. Sürjén hullott mellette a sárga falevél, mintha a fa egy-egy levél hullásánál haláltusát vívna úgy tetszett Józsinak, s lelkén bizonyos levertség vett erőt, mintha sajnálná a haldokló természetet, melynek gyönyörű életében pár hónappal előbb még gyönyörködni tudott és a

mely most buskomorrá teszi . . . Az elmulás, az enyészet képe mindenkit lehangol.

Elhagyta a kertet, Kendyékhez ment. A Kendy család őt különösen érdekelte. Amint virágokkal beültetett, kedves udvarba lépett, elfeledte azt a szomorú képet amit a pihenni készülő természet mutatott, úgy érezte, mintha boldogságához közelegetne. Az őszirozsa tarka tömege mosolygott felé, s úgy fogadta őt, mint mikor egy gyermeklányt zárdába visznek s hosszú évek után mint menyasszony jó elénk, azok a virágok még csak kicsik voltak, s nem volt semmi diszük, mikor elhagyta őket és most teljes pompájukban mosolyognak felé, de mintha mosolyukban volna valami, valami szemrehányóféle a hosszú távolmaradásért és mintha panaszkodnának valamiért . . .

Boldogságtól remeg a keze, mikor benyit az előszobába. És a szive sug neki valamit, amitől szinte visszatántorodik. Idegen az a ház minden más képpen van, jól körül néz nem-e csal a szeme, nem-e szive sugott neki hamis balsejtelmet? És amint jobban nézi a butorokat,

ugy tetszik neki, mintha azoknak minden darabja gunyosan kacagna. Keresi a falon Kendy arc képét nem találja ott, új kép van helyette, az új asszony képe . . .

Csendes volt az egész ház. Nem csattogott benne az Elza éneke . . . Nem volt otthol senki. Kendy is, meg az új asszony elmentek hazulról élvezni az élet gyönyöreit . . .

Józsi ridegen, leverten hagyta ott a házat, kripta volt az neki, boldogságának diszített kriptája . . . Kint beborult az ég olyan volt az mint az ő lelke . . .

— Tehát mégis ő győzött, a nyomorult némben. De hova lettek ők? Elza meg az édes anyja? — Keblének éles fájdalma hozta ajkára e szokat, aztán lecsüggesztett fejjel, czéltalanul bolyongott egyik utcából ki, a másikba be. Sötét volt egészen; az eső cseperegni kezdett, sirt az ég is, mint az ő lelke . . . Felnézett és nem tudta hol van. Ismeretlen volt neki az utca. De mégis, mintha már járt volna ő itt; gondolkozni kezdett. Igen, egyszer ide kísérte el Elzát ebbe az utcába, sőt ismer is egy házat

A mélyen tisztelt közönséget saját érdekében felkérjük, sziveskedjék fővárosi mintára berendezett üzletünket megtekinteni, hol a divatczikkek minden ága, ugyszintén vásznak, lehéreműek a lehető legnagyobb választékban vannak felhalmozva.

Előnyös vételek folytán rendkívül olcsón árusíthatunk.

Különös figyelmet érdemelnek olcsó szőnyegárúink.

Kenyeres és Engländer

Szent László-tér Kossuth-utca mellett.

a legjobb munkavezetők. Akadnak efféle existenciák mindig, minden népnél.

Csak egyet felednek el ezek a jó urak: hogy ha most újabb abszolútizmus kezdődik is, de a nemzet nem lesz többé olyan nagylelkű a hatalom alázatos szolgálói iránt, mint volt 1867-ben.

Bach-huszárok csak egyszer kaptak nyugdíjat s Budán nem lesz kétszer kutyavásár.

A kormány programja.

A kormány készül programja révén az akcióra. *Fejérváry* kijelentette, hogy meg van győződve arról, hogy az ország tudja, hogy a meddő szópocséklás és a komoly cselekvés közt választ, ha neki ad többséget. És indul a többségszerzésre, amelyet lapvásárlással, lapvétellel, elkobzásokkal, a sajtó korrumpálásával akar bevezetni. A programot a miniszterelnök — mint értesülünk — *pénteken délután* fogja a Viziváros küldöttségének elmondani. Az igazi harc tehát tulajdonképpen ekkor kezdődik. A nemzet sorsa függ attól, hogy ne az igazság bukják ebben a tusakodásban.

Napról-napra.

A bögötei lecke.

Az ember sohasem tudhatja, mire öregszik meg. Ugyan mit véthetett a régi, szegény, egyszerű becsületes *Bögöte*, hogy mindenféle jött-ment radikális, szabadkőmives, szociálista, vallásyalázó irka-firkák nap, nap után meghurcolják tisztességes nevét? Mindezt a szédületes paradokszonok, kolosszális abszurdumok, különös csodabogarak jobb sorsra érdemes főúranak, a lehetetlen ideális anarkia beteges rajongójának, *Batthyány* Ervin grófnak, meg egy-két haszonleső, számító, lelkiismeretlen famulusának köszönheti a békés falucska. Azaz, hogy nemcsak ezek az urak okai a nagy lármának.

Főelőcsahosa, beharangozója az egész hecznek az a haszontalan sajtó, amelynek életető eleme a *botrány*. Neki egyenesen ekszisztenciális szükséglete, hogy legyenek skandalumok. Jelen esetben hatalmasat lehet rugni a gyűlölt kereszténységen, tehát rajta. Lesz a hajsának még egy másik eredménye is, az illusztrált zsurnaliztika számítása szerint — *mártírt*, nagyembert sikerül kreálni a szürke szociálista preczeptorból, *Trebüsch-Tarcsai* Lajosból.

Igy történt aztán, hogy az igénytelen *Bögöte*, amelyről még csak a lekszikon sem emlékezik, hetek óta cikkek és nyelvöltögetések központja, témája, célzóablaja. *Bögötén* az utolsóelőtti szombathelyegyházmegyei hivatalos névtár kimutatása szerint — 1899-ben 592 katolikus, 2 evangélikus és 3 zsidó lakott. A római katolikus népiskolába 74 tanköteles iratkozott be, akiket egy okleveles tanerő tanított. *Bögöte* a hosszuperesztegi plebánia csatolt fiókközsege. Temploma van. A plebánia lelkipásztori teendőit ez idő szerint *Dávid* László plebános és *Gyuk* Pál — a sziporkázó liberális újságok szerint *Tyuk* Pál — káplán végzik.

Kérdjük már most ezek után a futtában odavetett hivatalos, hiteles adatok után, amelyeknek statisztikáján az utolsó hat év aligha változtathatót valami sokat, lehet-e még így messziről, a helyi viszonyok ismerete nélkül is éber lelkiismerettel, józan észszel azt mondani, hogy ez a szerény falucska olyan rettenetesen elhanyagolt, sötét, buta, gyámoltalan, hülye, szellemi nyomorék, amilyenek például a *Budapesti Napló*, a *Magyar Hírlap*, az *Ujság*, vagy — finis coronat opus, a *Népszava* föltüntetik?

Kérdjük továbbá, mi szüksége volna egy szinkatolikus falucskának ilyen spirituszba való felekezeten *szociálista-iskolára*, a melynek egyedüli célja, hogy a népet tetszetős ürügyek alatt hitétől megfosssa s az ugynevezett modern műveltség mérges maszlagával, a *tügget-*

len erkölcsessel megmételje? Azután, nem kipellengérezni való, *kötelességmulasztó pap* volna-e az, aki hivatást ilyen esetben előre nem figyelmeztetné, hogy csábos ígéreteknek föl ne üljenek? És végül, nem vall-e értelmes, okos, magyaros gondolkodásra, egészséges, fejlett észjárásra. nemes öntudatra, a szörnyen korlátozott színben föltüntetett népnél, hogy ilyen *potyaiskolázásra* nem reflektál s nem engedi, hogy gyermekeiből félművelt, tudálcó, izgága dologkerülő heréket, kirakatrombolókat, vagy nagy karriér esetén — *bombavetőket* neveljenek?

Ugyebár könnyű a keresztény álláspont helyeslésével a föltett kérdésekre megfelelni? Mit erőszakoskodnak tehát az egyszerű nép körében azok, akiket nem szenvedhet, akik nem kellene sem testének, sem lelkének? Tartsák meg az ugynevezett *kulturájukat* maguknak s amit főztek, egyék is meg. *Ne tala-kodjanak* mások nyakára. Nemde ez volna a premisszák után a logikus konzekvencia? Lehet egy kissé rusztikus is, de éppen bele illik a miliőbe.

Miután azonban mindeháron *botrány* kellett, hát nem állottak félre az utból a *béke-bontók*, akiknek semmi keresni valójuk sem volt a falu nyugalmas világában, hanem addig veszekedtek, amíg olyan incidens sikerült provokálniok, amelyet most kellőleg fölfújva, a már vázolt célzattal, országos skandalummá igyekezzenek kidobolni a *tiszta tudomány* és egyéb hasonló puffogó frázisok, szociálista stílvirágok pazar alkalmazása mellett.

Mi történt Bögötén? Kérdjük mi is a szörnyen мүдүhөngő liberális hirharsonákkal. Semmi egyéb, mint az, hogy a híres szociálista-iskola nagy hü-hóval tervezett megnyitását a *hatóság*, a *főszolgabíró*, a *községi bíró*, a *körjegyző*, meg a *csendőrség* megakadályozták. Nem kellett tehát a népet a papságnak szószékéről zendülésre bujtogatni, hogy *ballával* menjen — *a tudomány ellen*, ahogy a *vörösek* lapjában olvassuk. A *hatóság* nem engedélyezte

azt a nagy barna emeletes házat, ott lakik *Elza*nak egy jó nagynénje. Felmegyen hozzá, megkérdezi tőle, hova lett *Elza* meg az édes anyja.

Elza fogadta *Józsi*t. Mikor kezefogtak mindkettőjük szeme könnyekben uszott. *Józsi* kimélni akarta *Elzát*, nem kérdezett semmit, csak szeme árulta el, hogy velünk együtt érez. És *Elza* elmondott mindent, mikor nem halotta senki, balkan beszélt, a hangja remegett.

Mikor maga elment, mintha védő anyyalunk ment volna el tőlünk . . . Megváltozott minden. Apa nem hallgatott édes anyára, csak ritkán jött haza, akkor is csak egy pillanatra . . . Nem nézett semmit. Nem nézte családjunk becsületét . . . Itt elakadt a hangja, a visszafojtott zokogástól arca vérvörös lett, keble erőssen emelkedett s sülyedt szemébe könny toltult, nem tudta tovább folytatni. Azt akarta mondani, hogy édes anyjának el kellett válni, s neki a családi fészket ott kellett hagyni.

A másik szobából egy sóhaj hallatszott. *Elza* anyja feküdt ott betegen és most ő sóhajtott.

— Oh szegény anyám ma nagyon rosszul van, beteg azóta, de még ily rosszul nem volt . . . Oh Istenem . . . olyan különös érzésem

volt ma egész nap . . . *Józsi* nagyon kérem, ne menjen ma el, úgy félek. És *Józsi* ott maradt. *Kendeynek* elvált felesége nyugodtan töltötte el az éjszakát. *Józsi* másnap reggel elhagyta őket, de megígérte, visza fog jönni egy-két nap alatt és nem jött vissza.

Hüvös őszi szél fújt, leszedte a fákról a levelet, ólomszürke felhők usztak a levegőben és elfedték az eget. A fák pusztá ágai hajlongva sivitottak, mintha siratnának egy szebb időt, a nyarat. A zajos város felől egy csendes menet közeleg, lassan mintha kincset hoznának . . . Elöl egy kis gyermek fehér ing van rajta, s kezében fekete keresztet viszen, mögötte egy öreg szerzetes, kezében feszület . . . Ezek után jó a kincs, amit mégy fekete lovon ezüstös kocsin: szürke érczoporsó virággal boritva. Mögöttük a bánatos család és a sok gyászoló.

Elza anyját viszik az új öröklakásba, hol háborgatni nem fogja senki.

A másvilágon nincs vetélytárs, ott egyenlő mindenki.

A szomorú menet a temető kapujánál megáll, leveszik a nehéz koporsót s viszik be a csendes nagy temetőbe . . . Könyes a szeme minden kísézőnek, csak a temető csösz olyan,

mintha nem volna szíve, vagy ha van is az, mintha kőből volna. Nem tud ő már sirni, hiszen csak az imént hoztak egy másik halottat és előtte még kitudja hányat. Megszokta ő már az ilyen képet és egykedvűen nézi, a mint a négy ember a nehéz koporsót tovább viszi, majd ő is utánnuk megy s mikor elhantolják a kedves halottat, csak annyit mond a gyászoló családnak: vigasztalódjanak, hisz találkozni fognak, és aztán tovább ballag, megyen a kapuhoz, mert ma még lesz egy temetés . . . Elmegy mindenki, de ki szeretne a temetőben időzni, csak azok vágnak oda, kiket szívük dobogása vonz egy-egy sirhant mellé.

Csendes lett a temető ismét, csak egy gyenge zokogás zavarja meg a nagyszerű csendet, ott az új sir mellett a *Kendyné* sirjánál. *Elza* siratja egyetlen jó anyját.

Ugy néz ki az a siró leány ott a siron a sok koszoru közt, mint egy lankadt őszirózsa egy koszoruba fonva . . .

Elza mögött türelmetlenül csapdosta *Kendy* a szomszéd sir száraz virágait, de nem volt ereje *Elzát* háborgatni. Had sirja ki magát, majd csak elfelejti, ott van az új aszony, százszor szebb, az ennél, új anyja lesz neki s megis parancsolja, hogy szeresse *Elzát*, mintha lánya volna.

LEBOVITS és WEISZ angol divat férfiszabó cég

keztek, a mely raktár dús választékban a nagyérdemű közönség rendelkezésére áll. Előnyös ruhabérlet-táblázattal pedig a cég eddigi jó hírneve is kezkesedik. — A m. t. vevőink és a t. közönség további pártfogását tisztelettel kéri

Lebovits és Weisz angol divat férfiszabó cég NAGYVÁRAD, Fő-utca, zárdá-épület. — Városi és vidéki telefon sz. 151.

a provokativ szószátyárkodást, sem Tarczainak, sem *Csizmadiá* Sándornak, sem senki más népbolonditónak. De a népnek amugy sem kellett volna. A legcsufosabban kiebrudalták a jeles preczeptort és nagynevű barátját, a rettentően dicsőített *paraszt-poétát*, akinek értésére adták, hogy a csizmadiának kaptafánál, a jóra való földművesnek meg az *ékeszarva* mellett a helye. A néptribunoknak ugy kellett elkullogniok a kertek alatt, kerülő uton, gyalogszerrel, különben alighanem elhúzták volna a nótájukat kóta nélkül amugy magyarosan, *naturalista* módra. Kijutott a jóból még a *kisczellé* állomáson is, ahol a hazafias vasuti munkások tisztelték meg a tiszta tudomány vándorapostolait érdemük szerint.

Eddig van a bögtei leczke. Hát ugy-e, hogy mégsem olyan elmaradott nép a bögtei! Van magához való esze elég. Nem vezetheti az orránál fogva senki. A »Népszava« most azt a világrengető ostobaságot lóditja dühében, hogy Sopron-, Vas- és Mosonmegyék községekiben és falvaiban évszázadok óta egyforma tudatlanságban sinylődik a nép. Ezzel szemben köztudomásu, hogy közművelődés tekintetében Moson az ország legműveltebb vármegyéje. Sopronmege Moson után a legkedvezőbb művelődési viszonyokat tünteti föl az országban. Vasvármegye közműveltségi állapota szintén kedvező. Mindezek hivatalosan kimutatott elementáris valóságok.

Már most vonjuk le a *tanulást*. Ahol a nép értelmes, gondolkodó, összetartó, ott a szociáldemokráciának *nincsen talaja*. Mutatja például *soproni kudarczuk*, legutóbb most a bögtei leczke. Ahol a nép nevetlen, elhanyagolt, ott harácsolhat a szociálizmus. Így vagyunk *Biharban* is, ahol az analfabéták száma rettenetes. Vas megyében például a tankötelesek 37 százaléka nem jár isko'ába, míg *Biharban* 23,8 százaléka nem látogat iskolát. Foglalkozunk tehát mindenütt a néppel ugy, ahogy kell, akkor majd elbánik az *istentelen, hazu-*

fiatlan szociáldemokráciával a maga józan esze, vallásos lelkiismerete szerint. Ezek a bögtei leczke üdvös tanulságai. (h.)

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Október 29. Dal és tánczestély a Kossuth szobor javára a Zöldfában.

Okt. 31. Weston Willy Wágner-estéje, a Kereskedelmi Csarnokban.

November 12. A jogakadémia ifjúságának matinéja d. e. 11 órakor a főgimnázium disztermében.

* A jövő évi esküdtek lajstroma.

Az esküdtképes egyének alaplajstroma ellen beadott felszólalások, valamint az ezekre tett észrevételek elbírálására hivatott bizottságba a város törvényhatósága a saját kebeléből hat bizalmi férfit küld. Bordé Ferencz főjegyző, polgármesterhelyettes a novemberi közgyűlésen előterjesztést fog tenni e hat bizottsági tag megválasztása iránt. Nevezett bizottságba a főjegyző *Hlatky* Endrét, *Lévay* Zsigmondot, dr *Berkovits* Ferenczet, *Mezey* Mihályt, *Sulyok* Istvánt és dr *Várady* Zsigmondot javasolja kiküldeni.

* **A Sas tervei.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága még nem határozott a Fekete Sas szálloda épület sorsa felett. Hogy esetleg ujjaépíttethesse a rozoga szállodát, pályázatot tűzött ki egy modern szálloda tervére. A pályázat már lejárt s a beérkezett pályaterveket *Bordé* Ferencz főjegyző, *Komlóssy* József gazdasági tanácsnok és *Köszeghy* József városi főmérnök felvitték Budapestre s ott a mérnök és építész egyet tagjaival felülbírálták. A város képviselői ma érkeznek haza Nagyváradra.

* **Augusztia főhercegnő ajándéka Des Echerollesnének.** Augusztia főhercegnő, József királyi herceg neje kedves emlékekkel lepte meg mindazokat a lelkes urhölgyeket, a kik a védnöksége alatt álló József Főherceg Szanatórium Egyesület ügyéért tevékenykedtek.

egyedül . . . Hogyha eszembe jutsz, s én sirni kezdek a mama rámkiált, hogy ne gyerekeskedjem . . . Még téged sem szabad siratni . . . Hogy fáj ilyenkor a szívem . . . szeretném kitépni, hogy tovább ne szenvedjek. — Felállott a sir mellől s gyorsan ment be a városba s csakhamar visszatért egy kicsike csomaggal. Leborult a sirra, még egyszer kisírta magát, aztán kibontotta a kicsike csomagot.

— Egyetlen drága jó anyám, nem hagylak el többé . . . itt leszek veled örökre . . . boldogok leszünk mindketten . . . Nem fogom látni a gyilkosod arczát, nem fogom hallani undok hangját. Veled leszek örökre . . . Eddig is te voltál minden támaszom, légy most is az, adj erőt nekem, hogy veled egyesülhessek . . . Te mondtad ugyan, gyáva az ki öngyilkossá lesz. De anyám, nézz le onnan fentről, nézd szívemet mint vérzik és sajnog, fogadj kedvesen s adj most nekem erőt e boldogságomhoz vezető tethez . . . És a jó anya meghallgatta szavát szenvedő gyermekének és boldoggá tette . . . Mig Elza igyekezett magát beleringatni a halál borzalmas érzéseibe, mögötte egy férfi állott meg s hallgatta a leányt. Elza a csomagból kicsike pisztolyt vont ki felhuzta a ravaszt, mikor a hideg csövel ideges keze szívét kereste, a férfi kikapta kezéből a fegyvert s elsült az ő kezébe, s a golyó repült messzire, mig egy sir lábánál fáradtan esett le a földre . . .

A férfi Józsi volt és vezette Elzát, mint menyasszonyát, boldogsága felé, haza az ő édes anyjához, egy jó öreg asszonyhoz . . .

Az emlék egy arany »amulet«, melynek egyik oldalán az egyesület emblemája van, a kigyóval (a jelképezett tüdővészszel) küzdő gladiator, a másik oldalán a főhercegnő írása után vésett következő jelmondattal: »*En emlék kísérje utjain — Augusztia főhercegnő.*« E szép és kitünő ajándékot Nagyváradról egyedül Des Echerolles Kruspér Sándorné kapta meg.

* A Legényegylet új igazgatója.

Szmezsányi Pál nagyváradai latinszertartású megyéspüspök, Budapesten, folyó hó 15-én kelt elhatározásával *Mellau* István főreáliskolai hittanítót a nagyváradai Katholikus Legényegylet igazgatójává nevezte ki. A kinevezés a katolikus mesterlegények körében, kiknek *Pálffy* Béla gyomai plebános távozása óta hivatalosan aprobeált igazgatójuk huzamosabb időn keresztül nem volt, érthető örömet kelt. Az új igazgató a november első vasárnapján tartandó tagfelavató ünnepélyen foglalja el hivatalosan állását.

* Anyakönyvvezetői kinevezés. A

m. kir. belügyminiszter Biharvármegyében, a nyüvedi anyakönyvi kerületbe *Lovas* Károly jegyzőgyakornokot anyakönyvvezető-helyettesé nevezte ki.

* Árvaház megnyitása. A nagyvárad

izr. nőegylet f. évi november hó elején megnyitja leányárvaházát. Serényen folyik a belső berendezés, hogy a beköltöző árvák mindent készen találjanak fogadtatásukra. Már a gondnok is az intézetben lakik és az egylet elnöksége felkéri azon nemes emberbarátokat, kik természetbeni adományokkal óhajják támogatni az árvákat, hogy adományaik az árvaházba (Bátory-utca 8. sz.) kegyeskedjenek küldeni, a hol azokat átveszik és nyugtázzák.

* A kath. ifjúsági egylet megalakult

Debreczenben. A debreczeni kath. ifjúsági egyesület vasárnap délután a r. k. főgymn. tornatermében tartotta meg alakuló közgyűlését Debreczen kath. társadalmának nagy érdeklődése mellett. Elsősorban Fröhlich Dezső, a szervezőbizottság elnöke számolt be részletesen az eddigi működésről. Majd dr *Wolafka* Nándor püspököt kérte fel a védnökség elfogadására s a tanácskozás vezetésére. Dr *Wolafka* Nándor a védnökséget elfogadván, magas szárnyalásu beszédben fejtegette az egyesület célját s bizonnyította annak létjogosultságát. A nagy tetszéssel fogadott megnyitó beszéd után az alapszabályokat tárgyalták, ezután pedig a tisztikart választották meg. Megválasztottak egyhangulag: Elnökké Nagy József, másodeelnökké Eleméri Gyula, alelnökké Müller Ottó, igazgatóvá Molnár Kálmán Theresianumi igazgató, titkár Pálffy József, jegyző Tanczer Ödön, segédjegyző ifj. Erdélyi György, pénztárnok Fröhlich Rezső, ellenőr Cserny István, könyvtárnok Kleinrath Nándor, segéd könyvtárnok Pattermann Károly, háznagy Kupinszky János. Ügyész Nagy Sándor. Ezenkívül még harmincz választmányi tag. A választások után dr *Wolafka* Nándor bejelentette, hogy az egyesületnek kétszáz kor. alapítványt és 200 kötet könyvet ajánl fel. A védnöknék a közgyűlés e nemeslelkűségért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. A közgyűlés az egyesület tehetséges, fiatal titkáranak, Pálffy Józsefnek gyönyörű beszédével ért véget.

* Tolvaj kocsis Bereczki Gyula nagy-

vásártéri laczikonyhásnak hétfő este egy gyanus kinézésű idegen, nagymennyiségű marhahúst kínált olcsó pénzért megvételre. A laczikonyhás közölte a dolgot Kovács István nagyvásártéri rendőrőrszemmel, aki viszont helységre vonta az idegent. Ez igazolás helyett megtámadta a rendőrt és elszánt dulakodás után az est sötétjébe elmenekült. Mindamellert tegnap hajnalban mégis elgotta Kovács István rendőr a hustolvajt és behozta a rendőrségre. Itt kisült, hogy Papp Jánosnak hívják és Plesz Áron kocsisa. A körülbelül 16 kiló hust gadjától lopta. Lezárták.

Az égen itt-ott egy-egy csillag kezdett ragyogni, mikor Elza apja karjára támaszkodva vándorolt a kint váró kocsiba, mely előtt megállott s a sir felé fordult, kicsiny kezét ajkához emelte s csókot intett arra, ahol az anyja pihen. Keble elszorult s zokogva monddta:

— Isten veled drága jó anyám . . .

*

A virágok fakadása, a madarak dala, a rügyező bokrok, enyhe napsugarak hirdették a tavaszt. Ujra éledt minden . . . csak Elza szívében lett sötét, rideg tél. Mindennap kijárt anyja sirjához, virágot vitt oda. Ott találta magát legjobban. Csevégett a zöldelő bokorral, az úde friss hajtásu füvel. Kérdezte tőlük, hogy van a föld alatt.

— Ugye odalent sokkal jobb, mint itt . . . ott pihen mindenki . . . Hogy van drága anyám, mondjatok valamit felőlle . . . És a fűszálak hallgatnak s némán bölintanak a tavaszi szellőben. Majd megölelte a rideg keresztet, mintha anyja volna, ráhajtotta fejét s keresvesen sirt. Ide hallatszott a toronyórának bűgő kongása, mikor egyet-egyet szólott, Elza felzokogott.

— Istenem, mikor ketten hallgattuk ez óra ütését, mikor számlálgattuk: egy . . . kettő . . . három . . . négy, és így tizenkettőig, szegény drága anyám, te nyugtalankodtál . . . szinte hallom hangod, amint remegve mondja: hol maradhat apád, vajon nincs e valami baja és te kinéztél ilyenkor az éjbe, biztatva magadat, hogy mindjárt itthon leszek . . . Most egyedül hallgatom az óra kongását, teljesen

* **Forrongás a jogakadémián.** A nagyvárad kir. kath. Jogakadémia olvasókörre folyó hó 24-én gyűlést tartott. Napirend előtt Kaczián joghallgató kért szót. Miután — ugymond — az elnök, Majos J., személyiségével kíván toglalkozni, kéri az elnöki széknek Südy Tibor joghallgató alelnök általi elfoglalását. — Kaczián majd részletesen és behatóan foglalkozott az elnök eljárásával, amelyet a matiné rendezése körül tanusított, melyet a vigalmi bizottság és a közgyűlés tudta és beleegyezése nélkül rendezett. Miután az alapszabályok több pontjába ütköző szabálytalanságokat követett el, indítványozza, hogy vessék fel a bizalmi kérdést. A szavazás eredménye lett az, hogy 19 szótöbbséggel bizalmatlanságot szavaztak az elnöknek, mire a tisztikar egy része: nevezetesen: Südy Tibor alelnök, Bozóky Ferencz főjegyző és Böszörményi László aljegyző, kik az elnök ezen szabálytalanságai miatt kerültek vele elintézte s időközben lemondottak, ismét elfoglalták előző helyüket, míg Lukács Béla pénztáros [és Zubor Imre háznagy, kik előbb nem mondtak le, mivel az elnökkel vállaltak szolidaritást, most mondtak le. — Majos Jenő joghallgató ur azonban, dacára a bizalmatlanságnak, melylyel a kör tagjai vele szemben viseltetnek, állásáról le nem mondott, hanem ennek elintézését a tanári karra bízta.

* **Izetlen tréfa.** Lapunk tegnapi számában megjelent amaz eljegyzési híreinkre vonatkozólag, hogy Grósz I. Andor tanító eljegyezte Domokos Andor r. kath. tanító leányát, Ilonkát, — fölkérettünk annak kinyilatkoztatására, hogy e hír nem felel meg a valóságnak. Domokos Ilonka kisasszony ugyanis már husvét óta menyasszonya Nagy Andor tanítónak. Grósz I. Andor nevű tanító nincs is Nagyváradon. Mint most kiviláglott, a beküldött hír rosszakaratú és butául izléstelen tréfa akart lenni és nagyon is rávall beküldőjének egyéniségére s bizonyára nemtelen bosszu akart lenni a városban köztisztelet és közbecsületben álló Domokos Andor tanító családja ellen. Az ilyen jellemtelen egyének megvetést érdemelnek.

* **Szacsavay Imre emlékezete.** Tegnapi volt évfordulója b. e. Szacsavay Imre Nagyvárad város első népképviselője vértanui halálának. Városunk közönsége kegyelettel adózott a vértanú emlékének s leróta hálálát legelső alkotmányos képviselője emléke iránt. Dél előtt 9 órakor a Szent László templomban ünnepélyes gyászmise volt a vértanúért. A templomot előkelő közönség töltötte meg; ott voltak a Szacsavay-asztaltársaság tagjai, a 48-as honvédegyelet tagjai közül többen; a gyertyákkal környezett katófalk körül azok a szegény iskolás gyermekek álltak, akiket az asztaltársaság felruházott a téltre. A requiemet dr *Vucskics* Gyula plebános tartotta, *Mellau* István főreáliskolai hittanár és dr *Lestyán* Adorján káplán segédletével. A katófalkot *Germán* Károly állította. Este a Biharban bankettre gyűlt az asztaltársaság.

* **Hetivásár tartási engedély.** A kereskedelemügyi miniszter megengedte, hogy a Biharvármegye területéhez tartozó Saáp községben minden pénteken állatfelhajtás és helypénz szedés nélkül hetivásár tartassék.

* **Megint a cigányok.** Es még hány-szor lesznek. Fárao ivadékai különös előszeretettel viseltetnek Biharvármegye területére iránt. Mindennap adnak valami tárgyat, mely a róluk való megemlékezést van hivatva felszínre tartani. Tegnapi Magyarcséke környékén jártak a kiváló teremtesek és szenvedélyűeknek hódolni itt sem mulasztották el, vagy 18 pár csirkét és három pár libát emeltek el. A banda azjai természetesen csupa Rostás és Lakatos,

ezekhez csatlakozott még egy lessi banda is Kordován vezérlete alatt, az utóbbi banda valami birkafélét velt a magáénak és azokon akart tul adni. Bejött a szépszámú karaván Váradra és megkezdte a vásárt, azonban a fizetést majd a rendőrség fogja teljesíteni.

* **A Stern palota.** Vendéglőkben, kávéházakban, aszfalton, betonon, törvényszéken, jogakadémián, iskolákban, nyomdákban, szerkesztőségekben, hivatalokban, színházban, a villamostelepen, a lóvásártéren s még azon is tul arról beszélgettek, hogy Stern Miklós újonnan épített palotáját kisorsoltatja. Egyik verzió szerint egy szám 10 korona, a másik verzió szerint 5 korona. S megindulnak a tárgyalások. Mindenki számított egy-két számot tenni.

Egy hírlapíró társunk ott ült a Pannoniában s számolta a golyókat, mint mennek neki egymásnak. Azon gondolkodott, miként lehetne a Stern palotába berendezkedni. Mesésen kiszínezte magának a dolgokat. Ez így lesz, az amugy le-z. Hiszen ő fogja megnyerni. És miért ne nyerhetné? Végre is Fortuna istennő miért ne tüntethetné őt ki kegyeivel! És annyira belemélyedt terveibe, hogy észre sem vette, mint telepednek asztalához barátai.

— Mit csinálsz öreg?

— Tervezem a jövőmet. Én nyerem meg a Stern palotát. Fiúk, az angyalát! Olyan dolgok lesz, hogy soha panaszra fel nem nyitjátok a szátokat. Valamennyien oda költözhetek, pereputtyostól együtt. Hozhatjátok rokonaitokat, jóbarátjaitokat. — Ide! — Na! — Pinczér! — Siessen már. Hozzon valami jó bort!

A pinczér az expressvonat gyorsaságával robbogott vissza a borral.

No mi az? Hát ilyen bort, hozott és csak ennyit? — Hallja Maga! Ha én a Stern palota tulajdonosa leszek, magának innen pusztulni kell. Ezt már csak hagyja itt s siessen a többi után. Na fiúk! Rajta. Igyunk. — És ittak.

A Stern palota jövőbeli tulajdonosának egészségére!

Ürültek az üvegek egymásután s a kik az asztal körül ülték úgy ésezték már magukat, mintha a Stern palota lakói lennének.

A cigány az egyik szegletbe, a pinczér a másik szegletbe húzódott meg. Nézték egymásra. Honnan a tízes menykőből szereztek ezek maguknak pénzt? Mert, hogy pénzük van, az bizonyos. A fizetőpinczér aggodalommal néz az asztal felé.

A jókedv éppen tetőpontra hágott, amikor megjelent a kávéházban egy másik újságíró. Hát titeket mi lelt?

— Gyere komám igyál! A mienk a Stern-palota!

— Megbolondultok? És rekedt bariton hangon drámai pózba vágta magát, deklamált: — A Stern-palotát nem sorsolják ki!

Mint a villámcsapás hatott e hír a jelenlevőkre.

A hangok lestimolódtak. A légvárak összemolottak. A rózsás képek, a pinczerek eltűntek s marad — a szürkeség.

A hős rekedten szólt: Béla! Kérem egy szóra! Tudja már ugy-e? Legyen szives ezt a többi mellé... Aztán a bus társaság indult kifelé. Mindennek vége. A hős pedig szólt: Nincs a természetben vesztes senki csak én! S mint vizslangot, ugyanezt mondta — a fizető pinczér is...

* **Vasaló tolvajok.** A tegnapielőtti közleményben említett öttagu tolvajbanda vallo-mása alapján tegnap elfogta a rendőrség Baka János és Tornyai Zsiga nevű rovtomultu csavargókat, akik 5 nappal ezelőtt világos nappal Gáthy Bálint királyi alügyész lakása folyosójáról egy vasalót loptak el. A beismerésben levő tolvajokat lezárták.

* **Mikor a tüzerkáplár ur részeg.** *Darvassy* Lajos városi tanácsos neje végzettsé válhatott volna egy tüzer részegsége. A kitűnő hős minekutána a korcsmai hősiességek-ből bizonyára kilóditották, békés polgároknak óhajtott tudomásukra adni, hogy ő tulboldog ember, mert kard van az oldalán. *Darvassy* Lajos városi tanácsos felesége hétfőn este ko-

csin jött haza a szőlőből. A püspöki vámnál egy tüzerkáplár lovával keresztbe állította az utat és kivont karddal támadt a kocsinak. Először a lovat akarta fejbe vágni, majd a kocsis felé ütött. *Darvassy* kiugrott a kocsiból; azonban a megijesztett lovak elragadták a kocsit és *Darvassy* a kocsit alá került, a ke-rekek pedig súlyosan megsértették a lábát. A rendőrség megkeresésére a tüzerrezred készült-sége még tegnap este elfogta s bekísérte a súlyos baleset okozóját, *Nagy* tüzer tizedest, akit azonnal zár alá helyeztek. Minden való-színűség szerint a brutális ember ittas volt.

* **Operáló kolléga.** *Nagy* Lajos borbély-segéd tegnap reggel arra ébredt, hogy *Csuz* János segédtársa egy ollóval agyba-főbe szurkálja. *Csuz* János ellen, aki segédtársát határo-zottan a másvilágra akarta expedálni, rendőr-ség folyamatba tette a büntügyi eljárást.

* **Ruhatolvaj hetes.** *Fesztinger* Emil, *Fried* Mór pék inasa kárára tegnap két rend-beli és 56 koronát érő ruháját lopta el isme-retlen tettes. A szorgos kutatás közben vette észre a háznép, hogy *Adler* Zsigmond hetes nyomtalanul eltűnt. Elfogatása iránt intézkedett a rendőrség.

* **Gyanus haláleset.** Szőke László nagytótfalusi embert hétfőn délután bekísérte a felesége a biharmegyei köz-kórházba és itt ápolás végett elhelyezte, akinek szerinte nagy-foku diareja volt. Az ember lefeküdt az ágyra a belbetegség körtermében és néhány pillanat alatt meghalt. A halál oka kiderítése céljából feltolja bonczoltatni a rendőrség.

* **Tolvaj tutajos.** Hideg vizen, nedves gerendán, forró reményekkel telt szívvvel, de üres zsebekkel indult el a hullámzó Körözsön Nagysebes tájáról Balog Juon tutajos. Úszott az otromba közlekedő eszköz a piszkos hideg vizen, míg nagysokára Váradra érkezett. Városunkban új levegő csapta meg a jó tutajos fejét és mindjárt városi utra terelte azt, Balog Juon tutajos gazduram valahogy megsejtette egy Lung Vaszali nevű kollega zsebében unatkozó 17 korona tanácskozását és azt óvatosan eltulajdonította. Lung tutajos megtette a fel-jelentést Balog ellen.

* **Osztálysorsjáték.** A XVI. sorsjáték tegnapi záróhuzásánál a 600.000 koronás jutalmat a 39310 számú sorsjegy 2000 koronás nyereménynyel együtt nyerte.

5000 koronát nyert: 75375.

2000 koronát nyertek: 13380 18022 24771 33157 39310 56918 72246 21813.

1000 koronát nyertek: 10698 21651 45766 48915 60505 75312 77142 103353.

A többi kihuzott számok 500 és 200 koronát nyertek.

* **Időjelzés.** A magyar királyi központi meteorológiai intézet időjelzése október 25-ére: Hűvös, elvélve csapadék!

x **Táncintézet megnyitás.** *Kovács* Tivadar balletmester, a m. kir. nagyvárad honvéhadapródiskola és az Orsolya-zárda tánc-tanára 3 havi táncztanfolyamot folyó hó 28-ikán, szombaton nyitja meg a Zöldfa-szálloda disz-tertermében. Az oktatás felőleli az egész koreo-grafiai táncművészetet, a testesthetikát és az összes divatozó tánczokot kivül különösen a bostont, összes változataival együtt, versenyen kivül. Beiratkozhatni és értekezhetni e hó 30-ig: lakásán, *Beöthy* Ödön-utca 11. szám alatt és a Zöldfa szállodai táncztermében minden nap este 5—9 óra között.

x Azt a nagy raktárt minden íczikben, s azt a divatos szép ujdonságokat oly határtalan olcsó árban, mint az **Amerikai Aruházban** nem kapjuk sehol sem. Tehát mindenkinek saját érdekébe ajánljuk, hogy szükségletének beszerzése végett oda forduljon. S hálás lesz ajánlatunkért.

x Dóra-orém a legjobb pattanások. szeplő, sörny és napégetés ellen *ára 1 kor, Dóra-szappan 70 fillér*, készíti „**Klgyó-gyógyszertár** Nagyvárad, Bémer-tér Telefon: 431. szám.

x Ruhabeszerezésre ajánljuk az uri közönség szives figyelmébe **Lebovits és Weisz** angol uri-divat szabó cégét *Nagyvárad, Fő-utca Orsolya-zárda-épület.*

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Szerda: Medea.
Csütörtök: d. u. Himfy dalai, ifjusági előadás, este: Michu leányok.
Péntek: Michu leányok.
Szombat: Michu leányok.
Vasárnap: d. u. Dunanan apó és fia utazása este: Józsi.

Z E N E.

Weston Willy a román udvarnál.
Weston Willy a Bayreuthban is ünnepelt hazánkfia, ki Wagner mesterműveinek zongorán való interpretálásával a legnagyobb zongoraművészek sorába küzdötte fel magát, december 5-én Bukarestben is hangversenyezni fog, itt is külön is bemutatja speciális művészetét a román udvar előtt, amely köztudomás szerint minden nagy művészi esemény mozgatója. Ünnepelt hazánkfia, kinek városunkban tartandó Wagner-estéjét érthető érdeklődéssel várja koncertlátogató közönségünk s ki a braunschweigi Winkelmann féle angol zongorán, melyet hozánk is elhoz, valóságos orchesterális hatásokat produkál, a román fővárosban tartandó önálló hangversenyén kívül Dinicu ismert román kamarazenészszel közösen is hangversenyt ad.

Igazságszolgáltatás.

Gyujtogató koldusasszony. Félkegyelmű, szánalmas alak állott tegnap az esküdtszék előtt. *Bátori Istvánné* volt a vádlott, foglalkozására nézve városi kegydíjas koldusasszony. A tavaszon *Imre* Jánosnak a vízvezeték-utcán levő házában vett ki egy szobát s beköltözött két macskájával együtt. A macskák miatt azonban örökös perpatvarban élt a szomszédokkal. Ha valaki csak görbe szemmel nézett a cicákra, *Bátoriné* a tiszteletlenségért ugyancsak elemlegette a hetvenedik öregapjának a mindenségét is. A házigazda kénytelen volt tehát felmondani.

Ez az öreg végleg elkeserítette. Kiköltözött a lakásból, aztán visszament, este meggyújtott egy taplót s azt az eresz alá téve, eltávozott. Egy óra múlva lángban állt a tető s le is égett. Ezért ült felette törvényt a nagyvárad esküdtszék.

Elnök volt dr Csulyok Béla, szavazók dr Korn Lajos és Biszterszky Elemér, jegyző Sarkady Tihamér. Ügyész *Baróthy Pál*, a védelmet dr *Krüger* Aladár látta el.

Az öregasszony rendre beismert mindent, csak azt vitatta, hogy tudomása szerint akkor, amikor a házat felgyújtotta, senki sem volt bent.

A vád- és védbeszédekben érdekes jogi vita fejlődött ki a körül, vajjon a gyujtogatásnak súlyosabb beszámítás alá eső, minősített esetéhez szükséges-e az a tudat, hogy a felgyújtott házban van-e valaki? Az ügyész szerint nem szükséges s ezt az álláspontját igen behatóan védte, míg dr *Krüger* nem ke-

vésbé meggyőzően fejtegette, hogy ez a tudat szükséges, azt bizonyítani kell s a jelen esetben nem bizonyított. Érdekes volt a vita azért, mert laikusok előtt kellett egy tisztán jogi kérdést megvitatni s ezt mindkét részről temperamentumosan, részletesen meg is tették. Az elnöki rezümé is ezt a kérdést világította meg mindkét fél álláspontjáról s aztán bocsátotta a tudományban is erősen vitatott kérdést az esküdtek döntése alá.

Az esküdtek verdiktjét *Mikusay József* hirdette ki s e szerint az esküdtek a védő álláspontját fogadták el és *Báthorinét* az enyhébb beszámítás alá eső, egyszerű gyujtogatás büntetésében mondották ki vétkesnek. E mellé a törvényszék még a 92. §-t alkalmazta s *Báthorinét* 2 évi fegyházra ítélte.

A Zeysig-ügy. A Zeysig-pör aktái a hét végén átkerülnek a királyi ügyészséghez, mely a vizsgálat nagy anyaga fölött dönt és a vád dolgában indítványt tesz. *Dénes József* államvasuti titkár fogsága kérdésében tegnap délben összeült a vádtanács, hogy határozatot hozzon. A tárgyaláson *Czárán* táblai bíró elnökölt és dr *Matusz* bíró az előadó, aki ismertette védő felfolyamodását s különösen három okból kéri *Dénes* szabadlábra helyezését.

Először azért, mert a röpiratban, a amely nem tartalmaz erőszakra való felhívást, fetségsértés egyáltalán nincs. A második ok az hogy *Dénes*, aki mindössze négy pontot fordított a magyar szövegből németre, annak tartalmát nem is ismerte. Végül arra utal, hogy *Dénes* szökésétől sincs mit tartani, mert hiszen magasabb rangú tisztviselő és családos ember, akit minden szál Magyarországhoz fűz s aki ha akart volna, az első alkalommal történt kihallgatás óta, ami egy hónappal ezelőtt történt, megszökhett volna. Mivel ezek szerint felségsértés nem forog fenn s ha lenne is, *Dénes* tettestársnak nem tekinthető, a szökés veszélye pedig nincs meg, kéri a szabadlábra helyezését kimondását.

TÁVIRATOK.

A válság.

Budapest, okt. 24. (Saját tud. táv.) A válság napjai olyan szürkék, mint a reaktivált kormány működése és programja, amely egyébként hivatalosan még mindig nincs. Husz-harmincz új főispán kinevezése küszöbön áll. A főváros II. kerületének azon polgárai, akiket csodálatos rokonszenv fűz *Fejérváry* kormányához, szombaton tisztelegnek a miniszterelnöknél, aki befogja nekik mutatni a sokat emlegetet kormányprogramot, úgy, ahogy az Bécsben jóváhagyást nyert. Ugyancsak *Fejérváry* miniszterelnök *Vöröss Lászlóval* ma a Hungáriában járt s a születendő kormánypárt részére nyolcz szobát bérelt.

Kristóffy leiratot intézet Pestvármegyéhez, amelyben tudtára adja, hogy a 65-ös bizottságnak azon határozatát, hogy a vármegye közönsége múltévi adójával arányos összeget az esetleg föllüggesztés alá kerülő tisztviselők javára helyezzen letélbe, megsemmisíti s megiltja a határozat végrehajtását, miután ez a 1886. évi XII. és XIII. törvénycikkbe ütközik.

Kossuth Singria Pero képviselőhöz levelet irt Zágrába, amelyben kilátásba helyezi, hogy egyik képviselőtársával újabb alkalmat fog keresni, hogy Dalmácia ügyére nézve az illetékes magyarhorvát politikai faktorokkal tárgyalásokba bocsátkozzék.

A koalíciónak az elmúlt vasárnapon bizalmat szavaztak négyülésükön az ózdi gyárak szervezett keresztény munkásai is.

Baneth—Dénes.

Budapest, okt. 24. (Saját tud. táv.) *Bakonyi* kihallgatta *Halmaít*, majd *Banethet*. *Dénes* Józsefet felfolyamodása következtében a vádtanács szabadlábra helyezte.

A szász király bécsben.

Bécs, okt. 24. A szász király ma reggel a tarvisi vadászatokról ideérkezett és kíséretével gyalog ment a városon keresztül az északnyugati pályaudvarra. Utközben betért egy kávéházba és megreggelizett. 9 órakor folytatta utját Dsrzda felé.

A norvég trón.

Budapest, okt. 24. (Saját tud. táv.) *Koppenhágából* jelentik: *Nansen* Prithof a norvég kormány megbízásából ideérkezett s a dán trónörökösrel s *Károly* herczeggel tárgyalt. *Nansen* az angol követel, a dán külügyminisztert s a norvég kormány speciális küldöttjét *Jarszberg* Vedelt is meglátogatta, aki a legelső egyike volt, akik *Károlyt* a norvég trónra jelölték. *Nansen* az európai nagyhatalmak fővárosait is meg fogja látogatni.

A duma.

Budapest, okt. 24. (Saját tud. távirata.) *Pétervárról* jelentik *Magdeburgon* át: Nagyon kétséges, vajon a дума össze fog-e ülni, mert a nagy tömegek nem akarnak részt venni a választásban. Ehhez járul a vasutasok sztrájkja. A katonaság már nem elégséges, hogy az összes pályaudvarokat megszállja s attól tartanak, hogy a pétervár—moszkvai forgalmat végképpen meg kell szüntetni.

Liga a halálbüntetés ellen.

Budapest, okt. 24. (Saját tud. távirata.) Mint *Pétervárról* jelentik, az orosz fővárosban liga alakult a halálbüntetés ellen. A liganak az itelligens körökből való számos tagja van, köztük *Tolsztoj* grót is. A liga Európa legelső jogászegyesületeihez fog fordulni, hogy a halálbüntetés ellen tiltakozzék. A liga tagjai bojkottálni fogják azokat, akiknek közvetve, vagy közvetlenül részük van a halálbüntetés elrendelésében.

Elfogott ügyvéd.

Budapest, október 24. (Saját tud. táv.) *Lente* Gusztáv volt dévai közjegyző helyettes, később ügyvédet, az ügyészség ma letartóztatta. *Lente* mint ügyvéd egy csódtömegnél sikkasztásokat követett el és több váltót hamisított. A törvényszék ezért börtönre ítélte. A kuria a törvényszék ítéletét helybenhagyta. Az elítélt azóta *Aradra* költözött, majd *Aradmegyében* bujkált. A jogerős ítéletre az ügyészség körözüvényt adott ki ellene, a melynek alapján a csendőrség elfogta és az ügyészségnek átadta.

Az orosz forradalom.

Budapest, október 24. (Saját tud. táv.) Minszkben tegnap véres összeütközés volt polgárok és kozákok között. Egy Szetyovics nevű rendőr, akit az egész lakosság gyűlölt, az utcán egy ismeretlen embert könnyen megsebesített. A merénylő a szomszédban levő zsidó templomba menekült, ahol éppen istentisztelet volt. A rendőrök és kozákok behatoltak a templomba, ahol borzasztó harc fejlődött, közben munkások is érkeztek és a harc az utcán folytatódott. A kozákok több embert megöltek és sokat megsebesítettek.

Hóesés.

Berlin, okt. 24. Ma reggel itt kevés hó esett.

Loubet Spanyolországban.

Madrid, okt. 24. Alfonz király Loubet elnök tiszteletére tegnap este diszebédet adott, amelyen a királyi család, a miniszterek, valamint udvari és állami méltóságok vettek részt.

A lakomán a király a következő pohárköszöntőt mondotta:

Elnök ur! Fogadja szívélyes üdvözlétem abból az alkalmából, hogy országomat meglátogatta, Legyen meggyőződve, hogy Spanyolország mineen részében ama legmelegebb barátság jeleivel fog találkozni, amelylyel a spanyol nép Franciaország irányában viseltetik.

Spanyolorzágnak az a legtoróbb óhaja, hogy érdekeit Franciaország érdekeivel összhangzásba hozza. A két nemzet közötti egyetértés, mely eddig is teljes volt, a jövőben tovább fog fejlődni.

A Spanyolország és Franciaország közötti barátság bizonyára összhangzásban áll Spanyolorzágnak a többi országok iránti barátságával. Szívem legbensőbb óhaja a világbéke fenntartása és meg vagyok győződve arról, hogy ez egy a francia, valamint a spanyol kormányok politikájának czélja. Poharamat excellenciád tiszteletére és Franciaország nagyságára és virágzására emelem.

A jelenlevők álva hallgatták meg a király felköszöntőjét.

Loubet elnök így válaszolt:

— Sire! Köszönetet mondok felségednek, ama szívélyes fogadtatásért, amelyben felséged, a királyi család és az egész spanyol nép résített. A rokonszenv, melyet a Francia köztársaság elnöke iránt tanusítanak, ugyanabból az érzésből fakadt, a melylyel a francia kormány és a párisi labosság viseltetett felséged iránt. A kitünő viszony, a mely a két szomszéd- és barátnemzet között mindenkor fennállott, a jövőben csak megszilárdulhat és ha felséged franciaországi utazása az egyetértést nagyban megerősítette, úgy most az a kívánságom, hogy spanyolorzági utazásom ugyanazt a czélt szolgálja.

Valamint felséged, úgy én is meg vagyok győződve arról, hogy a szívélyes viszony mindkét ország érdekeinek, valamint a világbéke ügyének, mely mindnyájunknak drága, jó szolgálatot tesz. Teljes szívemből üritem poharamat felséged, Mária Krisztina ő felsége és királyi család egészségére, valamint Spanyolország nagyságára és felvirágzására. A pohárköszöntők után a francia, illetve a spanyol néphimnuszot játszotta a zenekar.

Hentesek sztrájkja.

Budapest, október 24. (Saját. tud. táv.) Az itteni hentesek sztrájkba léptek. A helyőrségi csapatok a hadgyakorlaton vesznek részt, a miért a sztrájk komoly munkázavarok jellegét öltötte. A rendőrség ma ismét kénytelen volt a csőcselékre lötni, a mely megkísérelte a házak kirablását. E közben hét személy életét vesztette, 80 megsebesült. Magánosok és tüzoltók támogatták a rendőrséget és fegyverekkel ellátva, bejárták a város utcáit. A zavarások még egyre tartanak. Ma öt személyt öltek meg.

A hadügyminiszter sürgősen elrendelte, hogy a hadgyakorlatokról két ezredet azonnal küldjenek Santiago de Chilébe. Hír szerint azonban a vasuti vágányokat felszakították, hogy a csapatok megérkezését megakadályozzák. A kereskedelmi forgalom teljesen megakadt.

Közönség köre.*

Mig az a bizonyos Nagy (Grósz) Ödön, ki e lap tegnapi számának eljegyzési hírei között nevet Grószra ferdítette, be nem bizonyítja, hogy engem, vagy családom bármely tagját ez életben »Grósznak« és nem Nagynak hívták volna, addig őt piszkos, gazembernek tartom.

Nagy Andor.

REGÉNYCSARNOK.

A sellő.

5.

Irtá: Wells H. G. — Angolból fordította — r.

Azonfelül a népszerű író, aki a szomszédban lakott, ingerlékeny, sötét, négyzögletes fejű emberke, szemüveggel ellátva, — hirtelen megfordult s örülten kiabálni kezdett az ő lajtorjájáról. Természetesen senki sem gondolt azzal az ostoba létrával s ez őt rendkívül bosszantotta. Hangjáról és mozdulatairól ítélve, valami rettenetes dolgokat mondhatott s úgy látszott minden perczen kész leugrani a tengerpartra és a csoporthoz menni.

És akkor a helyzet koronájaként megjelentek a kis kirándulók.**

Először csak a fejeik voltak láthatók, a mint messziről feltűntek. Aztán vidám pacskolással igyekeztek közelebb jutni.

— Pip, pip! mondák a kis kirándulók, a mint közelebb jöttek.

— Kedvesem! szól Buntingné Mabelhez, mit csináljunk? A hogy a históriát Melville unokaöcsémtől hallottam, Buntingné szokása volt egyes szótagokat kiemelni: «Kedvesem! mit tehetnénk?»

— Kétségbeesésében bizonytalán nézett a tenger felé. De ha a sellőt visszadobják, abból még nagyobb baj lehet . . .

Világos, hogy csak egy tenni való maradt, Buntingné meg is mondta, mi?

— Nincs más mit tennünk, minthogy haza kell vinnünk.

És haza is vitték!

Tessék elképzelni ezt a vonulást! A csapat élén Fred, lucskosan, álmélkodva annyira lélegzet nélkül, hogy szólni sem tudott. Karjai közt a sellő. Szép volt, egészen addig, mig termete a halfarkba ment át (s a mint Buntingné elmesélte unokatestvéremnek, ez a fark épügszögletekben végződik, mint a csukáé.) Ideoda csapódott az uton — legalább úgy gondo-

* E rovat alatt közöltékért nem vállal felelőséget a Szerk.

** Angol partvidéken a vízben uszkáló kis libákat hívják így.

lom. Csinos hosszú ruhát viselt vörös szövetből, átkötve fehér zsinórral s azon felül, mint Mabel mondta nekem, volt valami mellénykéje is. Frigiai sapkája összetartotta aranyhaját s szabadon hagyta alacsony, fehér homlokát tengerkéek szemei fölött. Szemei a verandát és a házat vizsgálták bizonyos kíváncsisággal.

Kettejük mögött jött Buntingné asszony. Aztán jött Bunting ur. Bunting urnak kegyetlenül lucskosrak és összetörtnek kellett lennie s aztán el nem tudom őt képzelni, hogy feleségét ezekkel a szavakkal ne kíséerte volna:

— Természetesen kedvesem — én csak nem mondhatok ellent, hiszen tudod!

Aztán kissé ijedt, de azért kíváncsi csoportban a leányok, majd a cselédek a kötelekkel s Bunting ur és Fred ruhadarabjainak egy részével.

Aztán Glendower kisasszony, ezuttal semmiféle pózban, Sir George Tressadyt szorongatva s fölötte zavarodva.

Ilyen meneben vonultak fel a házba, a hová felvitték a sellőt s letették egy pamlagra Buntingné szobájában. Miss Glendower azt ajánlotta, hogy jó lesz doktorért küldeni; ugyan akkor a sellő nagyot sóhajtott és elaludt.

II. FEJEZET.

Némely első benyomások.

I.

Amit nagy valószínűséggel állítottam, a tengeri tündér szárazra került. Kétségtelen, hogy részéről az egész dolog megfontoltan kísérelt tolokodás volt. Sohasem kapott görcsöket, amint görcsei nem is lehettek s ami a görcsöket illeti, a megfuladáshoz senki sem volt közel, kivéve Bunting urat, akinek becses életét a sellő veszélyeztette a kaland kezdetén. Legközelebbi dolga Buntingné asszonytól kihallgatást kérni s ragyogó fiatalos kiezésében bizva, a jószívű hölgy támogatását, rokonszenvét és segélyét megnyerni. (Folyt. köv.)

NYILTTÉR.

Dr. Adorján Ármin

ügyvédi irodáját

Nagy-Teleki-utca 5. sz.

(Köblös-házba) 1355.

helyezte át.

TÖRT SZÁMOK

TANÍTÁSA ÉS TANULÁSA

középiskolába készülő
tanulók, kisiparosok
és kisgazdák számára.

Irtá: **RÁTKAY JÓZSEF.**

Kapható a

Szent László nyomdában.

Szilágyi Dezső-utca 5. sz.

Ára 20 fillér.

Vidékre 25 fillér előleges beküldése
mellett bérmentesen küldetik meg.

KÖZGAZDASÁG.

Kiállítás és lóvásár Margittán.

A Biharmegyei Gazdasági Egyesület és megyei lótenyésztési bizottság folyó évi október hó 29-én, azaz vasárnap Margittán lókiállítást rendez. A kiállításon díjakul 800 korona van kitűzve, melyeket csak kis gazdák kaphatnak bemutatott lovaik után.

Nagybirtokosok csak oklevéllel lesznek ki-tüntetve.

A kiállítás folyama alatt a szegedi lóavató-bizottság a katonaság részére remondákat fog bevásárolni, minélfogva felhívjuk a lótenyésztőket, miszerint lovaikat mutassák be a margittai kiállításon, mert míg egyrészt versenyeznek a kitűzött szép díjakért, másrészt lovaikat a katonaságnak eladhatják.

A kiállítókat semmi költség nem terheli, akár a kiállításra vezetik fel lovaikat, akár pedig csak a katonai lóvásáron mutatják be állataikat.

A kiállítás részletes feltétele és tervezete a községi jegyzőségek hivatalos helyiségekben megtekinthetők.

A gabonatözsde határideje.

Budapest, okt. 24.

Buza okt. — — — —	16 38
Rozs okt.-re — — — —	13 16
Tengeri április 1906 — — — —	13 38
Zab ápr.-ra — — — —	13 16
Repeze aug.-ra — — — —	21 06

Értéktözsde.

Budapest, okt. 24.

Osztrák hitelrészvény — — — —	678.—
Magyar hitelrészvény — — — —	706.—
Leszámitoló bank — — — —	499.—
Rimamurányi — — — —	548.—

Osztrák-m. államvasuti részvény	681.75
Közuti vasut — — — —	582.50
Városi villamos vasut — — — —	316.50

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1905 okt. 24-én.

Magyar aranyjárdék 4% — — — —	119.30
Magyar koronajárdék 4—0% — — — —	968
Magyar koronajárdék 3 1/2% — — — —	95.60
Magyar földtehermentesítési kötvény 4% — — — —	96.—
Horváth-szlavon földtehermentesítési kötvény — — — —	97.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön — — — —	2.29
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön — — — —	162.10
Osztrák járdék papírban — — — —	100.—
Osztrák járdék ezüstben — — — —	101.20
Osztrák járdék aranyban — — — —	119.40
Osztrák korona járdék — — — —	100.45
1860. oszt. államsorsjegyek — — — —	1.60
Osztrák-magyar bankrészvény — — — —	160.
Magyar hitelbank részvény — — — —	735.25
Osztrák hitelbank intézeti részvény — — — —	849.50
Osztrák-magyar államvasuti részvény — — — —	16.70
20 frankos arany (Napolendor) — — — —	19.18
Német birodalmi márka — — — —	117.45
London vista — — — —	240.50
Páris vista — — — —	95.45
20 márkás arany — — — —	—49.

A szerkesztésért felelős:

Dr. V U C S K I C S G Y U L A.

Hirdetés.

A »Nagyvárad-i Hitelbank Részvénytársaság«-nál levő »Első leány kiházasítási egy-let« vezér-ügynökségének vezetésére egy

óvadékképes, már e téren több évi gyakorlattal bíró, teljesen jártas

Titkár 1851.

felvételik.

Sajátkezüleg irt pályázatok f. évi november hó 15-ig nevezett bank vezér-igazgatójához benyújtandók, a hol a feltételek megtudhatók. Később érkezett pályázatok figyelembe nem vétetnek.

Az állás f. é. december hó 1-én elfoglalandó.

Nagyvárad, 1905 október hó 23-án.

Butorvásárlók figyelmébe!

Olcsó

B U T O R

gyári árban, kezeség mellett háló-, ebédlő-, szalon és uriszoba berendezések, valamint egyes butor-darabok a

Magyar Műbutorgyár Részvénytársaságnál

Nagyváradon, Fő-utca elején.

Üzletvezető: PORJESZ HERMAN.

Teljes lakás-, kávéház- és szálloda-berendezések műipari vállalata.

Kivánatra rajzok és költségvetések.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

S Z E N T L Á S Z L Ó K Ö N Y V N Y O M D A

Nagyvárad, Apáczá-utca 3. szám

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
k ö r l e v e l e k,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek, számlák, falragaszok,

bál meghívók,
tánczrendek, étlapok,
nap-tárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,

gyászlapok

stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat, és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Haász Manó

kézmű- és divatáruháza
NAGYVÁRAD, Zöldfa-u. elején.

Költözködési idényre.

Roppant nagy mennyiség
érkezett szőnyegek, függöny
és garnitúrákból.

Mindenben az ösmert olcsó
szolid áruk. 971.

Új üzlet.

Tisztelettel van szerencsém értesíteni a mélyen
tisztelt vevőközönséget, hogy helyben a

Fő-utcán

ujjonnan épült Stern-palotában, a Szé-
chenyi-szállodával szemben egy

fűszer-, csemege- üzletet nyitottam.

Hol is mint városunkban jelenlegi vállalatom
hézagot pótló intézmény, amennyiben főelvem
a legkisebb bevásárlásnál is a nagybani ára-
kat alkalmazni a legfinomabb elsőrendű
árak és pontos előzékeny kiszolgálás, amidőn
is kegyes támogatásukért esedez

mély tisztelettel:

Bla ha Istvánné.

Helybelyi megrendelések
azonnal házhoz küldetnek, vidékiek díjtalan
csomagolással vasúthoz szállítva.

A

„Nagyváradai Hitelbank“

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi
időtartamra a legolcsóbb kamatláb
és a legelőnyösebb feltételek mellett
törlesztéses és jelzálogkölcönöket nyújt,
amelyeket a legrövidebb idő alatt fo-
lyósít. Kölcsonkérő részről hiteles
telekkönyvi kivonat, kataszteri bir-
tokiv és esetleg községi becsű-bizo-
nyítvány mutatandó be. Drágább
kamatozású kölcsonöket bélyeg és
illeték-mentesen convertál.

Elfogad betétkönyvecskére és folyó
számlára:

6 hóig elhelyezett 5°-os kamatot
összeg után fizet.

Előnyös feltételek mellett leszámítol váltókat.

Értékpapírok, ékszerek és terményekre

előleget ad. **Az igazgatóság.**

Vezérszó: Minden darab szappan a Schicht névvel
tisztá és ment káros alkatrészeketől.
Jótállás: 25.000 koronát fizet Schicht György cég.
Aussigban bárkinek, aki bebizonyítja, hogy
szappana a »Schicht« névvel, valamely káros keveréket
tartalmaz.

SCHICHT-szappan!

(„Szarvas“ vagy „kulcs“ szappant)

Megtakarít pénzt, időt és fáradságot.

A ruhát kiméli és megóvja. 1227. b.

Minden nemü ruha és
mosási módszer részére
legjobb és legolcsóbb

Hófehér ruhát ad.
A színeket emeli, fénylővé
és világossá teszi.

Várlásnál különösen ügyeljünk arra, hogy minden
szappan »Schicht« névvel és a »Szarvas« vagy a
»kulcs« védjeggyel legyen ellátva.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

értesíti a n. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3. legfeljebb 3-4 watt fogyaszt-
közönséget, hogy izzólámpa körtéket tással gyertyánként, melyek legolcsóbb áron
kaphatók. A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér, homályos (matt), színes
fényképész-lámpák és mindennemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron
kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók **nerst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyer-
gyánként 15 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári
ivlámpák árak mellett

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

villamosvilágítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ivlámpák kezelését, hozzávaló
szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett.

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmeny. Költségvetések ingyen.

Világkiállítás St. Louis 1904
Legmagasabb kitüntetés „Grand Prix“

Kiadó lakás.

A Nagypiacz-téren, Mandel-féle házban
4 utcai szoba s a hozzá tartozó mel-
lékhelyiségekből álló emeleti lakás 1905.
november 1-re kiadó.

Értekezhetni a »Polgári takarékpénz-
ránál« Kossuth-utca 4 szám. 11262

HIRDETMÉNY.

A »Biharmegyei takarékpénztár« 1905. január hó
18-án tartott rendes közgyűlésének határoza értelmében a takarékpénztár
jelenleg forgalomban levő 200 korona névértékű részvényei bevonatnak
és *mai naptól kezdve*

600 kor. névértékű részvényekre

kicszeréltetnek; és pedig: minden 3 régi részvény, illetőleg 2 régi
részvény és 1 új részvényre vonatkozó teljesen befizetett ideiglenes
elismervény, végül 6 átvételi jog gyakorlatát tanúsító igazolvány elle-
nében *1 db. új 600 korona névértékű részvény adatik ki.*

Nagyvárad 1905. június hó 5-én.

*Biharmegyei Takarékpénztár
igazgatósága.*